



Militärflyget är en komplex och mångfasetterad verksamhet som ändå måste vara effektiv och säker, menar en av FMFOs två kvalitetschefer Per Englund.

Stort utvecklingsarbete ska ge säkrare militärflyg

Flygverksamheten inom Försvarmakten är mångfasetterad. Här ryms allt från flygningar med JAS 39 Gripen, helikoptrar och transportplan till obemannade luftfarkoster. Sedan några år tillbaka genomför Försvarmakten ett stort arbete med att samordna och kvalitetssäkra allt militärt flyg. Målet är framför allt att leverera beställd effekt med en ökad flygsäkerhet.

– Militärflyget finns i samma luftrum som det civila flyget och har i stort sett samma regelverk. Utöver att utföra våra uppdrag på ett effektivt sätt är ett viktigt mål förstås att vi inte skadar oss själva eller tredje man, säger *Micael Bydén* som är Brigadgeneral och, närmast under ÖB, ansvarig för produktion och flygsäkerhet inom Försvars-



Micael Bydén

maktens flygoperatörs (FMFO) ansvar på luftfartsarenan.

Komplex verksamhet

Det har genom åren inträffat haverier där främst egen personal kommit till skada. Det inträffar också incidenter som skulle kunna leda till allvarliga olyckor. Riskerna för sådant minimeras nu med hjälp av bland annat bättre samordning, genomarbetade kvalitetsystem och tydligare ansvarsfördelningar.

En utmaning i det arbetet är att militärflyget är en mycket komplex verksamhet. Till att börja med är de drygt 300 st luftfartygen av olika slag, med många olika användningsområden. Bland annat JAS 39 Gripen, skolflyg, helikoptrar, transportflyg för materiel (Herculesplan) och personal (för bland

annat regering och riksdag), signal- och radarspaningsplan och obemannade luftfartyg (s k UAV).

Flygningarna genomförs både som nationella och internationella insatser. Ett exempel på ett internationellt uppdrag är de taktiska transporter som Sverige genomför med Herculesplan i Afghanistan. Militärflyget måste alltså samordna sin verksamhet med många andra parter, inte minst med internationella aktörer (EU, NATO, ISAF m fl) samt de civila flygtrafikledningarna, både inom och utanför Sverige.

En stor förändring som nu genomförs är att Försvarmakten skapat en enda auktoriserad flygoperatör, med säte centralt vid högkvarteret, istället för att ha flera flygoperatörer ute på de olika flottiljerna. Den förändringen handlar både om effektivitet och flyg-

säkerhet. En viktig del i kvalitetsarbetet är också att alla delar av FMFOs verksamhet ska vara auktoriserade av luftfartsmyndigheten, från högkvarteret och vidare ut i organisationen. Kvalitetsarbetet handlar också om att vara effektiva som beställare på bland annat materielsidan, där FMFOs verksamhet inom luftfartsarenan omsätter en stor del av Försvarsmaktens tilldelade anslag per år.

Risakanalys visade kritiska faktorer

Hela kvalitets- och organisationsutvecklingen började med en riskanalys kring själva införandet av förändringarna. Där såg man vilka utmaningar man stod inför.

– Det handlade bland annat om svårigheter med att skapa gemensamma processer för en så differentierad verksamhet, och även det faktum att vi

är verksamma, med komplex materiel, på många olika platser, säger *Per Englund*, som är kvalitetschef vid Försvarsmaktens Flygoperatör.

– Viktiga faktorer i riskanalysen var förstuds både ledningens och personalens delaktighet. Bland utmaningarna fanns främst den mångfasetterade verksamheten, en del gamla strukturer och visst förändringsmotstånd. Men hela förändringen har ett prioriterat syfte, ökad flygsäkerhet, vilket är en styrka.

Gemensamt arbetssätt

Idag har hela Försvarsmaktens flygverksamhet ett gemensamt och mer samordnat arbetssätt och alla delar är auktoriserade av den militära luftfartsmyndigheten.

– Mycket av det här arbetet handlar om att organisera, implementera, utbilda och kvalitetssäkra. För mig som

kvalitetschef gäller det att skapa system som har förmågan att uppfylla målen.

– Vi har bland annat gjort noggranna processbeskrivningar, manualer, befattningsbeskrivningar och mycket annat. Nu har hela verksamheten en tydligt reglerad ansvarsfördelning från ÖB ända ut till piloter och tekniker. Vi följer också upp nya nyckeltal och gör regelbundna revisioner. Och vi arbetar vidare med ständiga förbättringar, säger Per Englund.

Inom Försvarsmaktens flygverksamhet har Sandholm Associates bidragit med Black Belt-utbildningar och Kvalitetschefskurser samt olika kortare kurser för totalt cirka 30 personer.